

Z jeho moci a síly vyrůstá pak dnes česká agrární strana pro Moravu a Slezsko, v stěžejních bodech zásadních souvislá s českou agrární stranou v království, s níž v nejtěsnějším spojení pracovati chceme i budeme. Jsme si plně vědomi velkého významu i dosahu této události, i zodpovědnosti, jak vůči stoupencům vlastním, tak i vůči celé české veřejnosti. Jsme si vědomi i těch velkých, těžkých úkolů, jichž provedení nám tím připadá. Že k tomu třeba usilovné práce, jest nám rovněž tak dobře známo, jako to, že opět budou nám nové překážky v cestu kladeny a staré už námitky s různými úmysly opět předstírány.

Máme tu námitky ty vyvracet?

Nemusíme. Vždyť právě působením těch, kteří nám je předhazovali, bojem a nevraživostí mezi nimi, byla naprostá neoprávněnost nám je činiti, nezvratně prokázána.

Stačí poukázati jen na nynější rozháranost politickou, na nynější rozdrobení pracovních sil, na nynější způsob boje mezi straníky politickými, na vzájemné podezřívání, špinění, odsuzování, na lhostejnost a nechť k práci veřejné atd.

A přece nebylo tu dosud samostatné politické strany stavovské!

Ale žel, že nebylo. Tak mnohého, co nám dnes škodí, mohli jsme býti ušetřeni. Sami to nejvíce cítíme a poznáváme, že odklad zřízení strany agrární nám neprospěl, že způsobil mezi námi rozklad, že ztížil a znesnadnil práci naši.

Chceme však přes všechny překážky pracovati, chceme práci vyvrátiti veškeré námitky a pochybnosti; chceme vzbuditi u každého jednotlivce smysl a snahu pro všecko dobro, krásno a pravdu;

chceme oživit lásku k rodné hroudě, a až úzkostlivou, avšak rozvážnou snahu po zachování otcovských lánů, záštitu naší budoucnosti;

chceme budití vzájemnou lásku, snášenlivost a úctu k přesvědčení;

chceme dokázati nutnost a potřebu co nejširší účasti v práci a životě veřejném, součinnost všech v uplatňování a hájení zájmů pospolitých,

a za tím účelem chceme uvědomovati každému jednotlivci význam vzdělání odborného, všeobecného a pokud možno nejširšího;

a v důsledcích všeho předcházejícího chceme vybudovati organizaci, v níž musí panovati politická snášenlivost a úcta k přesvědčení. Společný zájem národní na straně jedné a celému českému venkovu společná snaha po vzdělání, hospodářském a sociálním zesílení nejširších vrstev lidových na straně druhé, má býti tmelem, jenž spojuje a vyrovnává protivy politického nazírání jednotlivců. Nechceme tedy drobiti, ale soustřediti veškeré dobré, poctivé pracovníky a všechny činitele jak z řad vlastních, tak i ze stavů nám blízkých, řemeslnictva a živnostenstva, a zejména z řad s námi cítící inteligence, zveme všechny, kteří mají zájem a pravé porozumění pro hospodářský a sociální boj našeho tak těžce zkoušeného a hospodářsky ohroženého venkova.

Zveme všechny, kteří se vyslovují proti rozdrobenosti, kteří si přejí jednotný, organisovaný postup veškerého rolnictva v zemích koruny Svatováclavské i zemí jiných, aby zesílili naše řady, bychom tak společně, s novými silami rozvinouti mohli úspěšnou činnost, počínající neutuchající drobnou prací v rodině, společnosti, obci, okrese. Chceme ve spolcích, v korporacích samosprávných, hospodářských, ve sborech zákonodárných uplatniti snahy a cíle organisovaného rolnictva, vyjádřené a vytčené v našem programě.

Otázku náboženskou nechceme vtahovati do stavovské organizace. Stojíme na půdě spravedlivé snášenlivosti náboženské a křesťanské lásky k bližnímu, nechtějící nikomu sahati do jeho duševního klidu a ponechávající každému na vůli i vlastní jeho odpovědnosti, jak si jej zařídí dle potřeby svého rozumu a srdce. Nám mravní povaha, skutky a celým životem osvědčovaná, bude rozhodující. Pravá, upřímná zbožnost, která nemusí hledati veřejnosti, je nám zajisté věcí nedotknutelnou a svatou – ale politické agitace s otázkami svědomí neuznáváme, nevidouce v nich žádného posilování čistého citu náboženského ani povznášení veřejné mravnosti.

Vydávající do rukou Vašich, do rukou českého rolnictva, program jednotné české strany agrární, očekáváme, že stane se buditelem a mocnou vzpruhou veliké, čínorodé myšlenky agrární, za jejíž uskutečnění půjde mladá organizace moravkoslezská pevně vpřed, u vědomí, že koná tím svatou svou povinnost nejenom ku svému stavu, ale i ku svému národu.

V Přerově, dne 11. prosince 1904.